

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoPr/8/2025
Identifikačné číslo spisu:	2517204495
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:2517204495.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: H. E., narodený L., bytom V., zastúpený: advokátska kancelária Pacalaj, Palla a partneri, s. r. o., so sídlom Trnava, Nám. SNP 3, IČO: 36 857 548, proti žalovaným: 1/ Západoslovenská energetika, a. s., so sídlom Bratislava, Čulenova 6, IČO: 35 823 551 a 2/ Západoslovenská distribučná, a. s., so sídlom Bratislava, Čulenova 6, IČO: 36 361 518, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-44Cpr/8/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2024 sp. zn. 7CoPr/8/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovanému 1/ n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

III. Žalovaný 2/ m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred súdom prvej inštancie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. februára 2020 č. k. 44Cpr/8/2018-259

- zamietol návrh na prerušenie konania (výrok I.),
- voči žalovanému 1/ konanie zastavil (výrok II.),
- žalobu zamietol (výrok III.),
- žalovanému 1/ nepriznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi (výrok IV.)
- a žalovanému 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok V.).

2. Žalobca sa žalobou, doručenou súdu prvej inštancie dňa 30. augusta 2017, domáhal proti žalovanému 1/ (pôvodne „žalovaný“) určenia, že skončenie pracovného pomeru so žalobcom výpoveďou z 21. apríla

2017 z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny podľa § 63 ods. 1 písm. e) zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej aj ako „ZP“) v znení neskorších predpisov je neplatné, ako aj náhrady trov konania.

3. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca podal žalobu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru v lehote podľa § 77 ZP len voči žalovanému 1/, ktorý v čase skončenia pracovného pomeru už nebol jeho zamestnávateľom a voči žalovanému 2/ ako svojmu zamestnávateľovi žalobca uplatnil svoj nárok až návrhom na pristúpenie ďalšej strany sporu na stranu žalovaného z 25. októbra 2017, teda po uplynutí prekluzívnej lehoty. Márnym uplynutím tejto lehoty žalobcovi zaniklo právo domáhať sa neplatnosti rozviazania pracovného pomeru, preto jeho žalobu bez vykonania dokazovania zamietol, nakoľko nebol splnený základný predpoklad uplatnenia nároku riadne a včas, preto nárok žalobcu v zmysle § 36 ods. 1 ZP zanikol.

II.

Konanie pred odvolacím súdom

4. Proti výrokom III. a V. rozhodnutia súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 31. júla 2024 č. k. 7CoPr/8/2020-345 tak, že

- rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil,
- žalovanému 1/ proti žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania
- a žalovanému 2/ proti žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

5. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak posúdil nárok žalobcu ako nárok uplatnený po uplynutí prekluzívnej lehoty a z dôvodu zániku nároku žalobu zamietol. V súvislosti s inštitútom preklúzie dal do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 22. apríla 2021 sp. zn. 5Cdo/110/2018 a rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR z 26. januára 2021 sp. zn. 1VCdo/2/2019. Vzhľadom na právne závery vyjadrené v uvedených rozhodnutiach odvolací súd nemohol prisvedčiť argumentácii žalobcu o potrebe ochrany zamestnanca ako tzv. slabšej strany pri uplatnení preklúzie, pretože inštitút preklúzie a jeho aplikáciu v pracovnoprávných sporoch nemožno hodnotiť ako nesúladný so zásadami, na ktorých je založený Zákonník práce, príp. s princípmi procesného postupu v zmysle Civilného sporového poriadku.

6. Ďalej konštatoval, že žaloba musí byť podaná proti subjektu, ktorý bol účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa odvíja uplatnený nárok. V danom prípade žalobca podal žalobu proti žalovanému 2/, s ktorým bol v hmotnoprávnom vzťahu, z ktorého odvíja svoj nárok, až po uplynutí prekluzívnej lehoty, preto súd prvej inštancie správne žalobu zamietol.

7. V súvislosti s nálezom Ústavného súdu SR z 28. augusta 2008 sp. zn. IV. ÚS 192/2008, na ktorý poukázal žalobca, odvolací súd v bode 27. odôvodnenia svojho rozsudku konštatoval, že jeho závery nemožno aplikovať na prejednávanú vec, pretože v ňom ústavný súd riešil interpretáciu ustanovenia § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. a išlo o posúdenie včasnosti procesného úkonu sporovej strany s následkom zastavenia konania. V prejednáwanej veci však ide o hmotnoprávnu lehotu, s ktorou sa spája zánik práva s následkom zamietnutia žaloby.

8. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR z 11. februára 2014 sp. zn. 5Cdo/9/2012 odvolací súd upriamil pozornosť na to, že v danej veci išlo o nedostatok procesnej spôsobilosti pre nedostatok právnej subjektivity v žalobe označeného subjektu, ktorý bol iba organizačným útvarom osoby, s ktorou bol žalobca v hmotnoprávnom vzťahu (zamestnávateľa), v ktorom prípade judikatúra vyvodila, že ide len o nesprávne označenie inak nesporného účastníka, keďže z iných častí žaloby zjavne vyplývalo, proti komu žaloba smeruje.

9. Odvolací súd však považoval za potrebné konštatovať, že v týchto veciach vždy išlo o subjekt, ktorý bol organizačne spätý so subjektom, proti ktorému mala žaloba správne smerovať. V prejednáwanej veci ide o dva odlišné subjekty, dve obchodné spoločnosti, ktoré majú právnu subjektivitu a procesnú

spôsobilosť a nie sú nijakým spôsobom organizačne späté. Nemožno prisvedčiť ani argumentácii žalobcu o ľahkej zameniteľnosti týchto spoločností s dôrazom na to, že žalobca bol v pracovnom pomere so žalovaným 2/ už od 1. januára 2014, bol mu oznámený prechod práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov, uzatvoril so žalovaným 2/ viaceré dohody o zmene pracovných podmienok a samotnú výpoveď vyhotovil žalovaný 2/ na hlavičkovom papieri s označením zamestnávateľa, pečiatkou a podpisom oprávnených osôb. Za danej situácie odvolací súd vyhodnotil námietku žalobcu o použití prílišného formalizmu zo strany súdu prvej inštancie ako nedôvodnú.

III.

Dovolanie

10. Proti rozsudku odvolacieho súdu v jeho výrokoch II. a V. podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

11. V bodoch 1. až 17. dovolania dovolateľ zhrnul obsah rozhodnutí a konania pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom ako aj obsah jeho podaní a argumentácie uplatnenej v konaní pred oboma súdmi.

12. Za odňatie možnosti konať pred súdom a nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP označil zamietnutie žaloby bez meritórneho prejednávania veci, a to na základe nesprávneho záveru o uplynutí prekluzívnej lehoty na podanie žaloby na tom základe, že žalobca žalobou uplatnil svoj nárok (len) proti žalovanému 1/ a nie aj proti žalovanému 2/; nesprávne tak vyhodnotil žalobu, z obsahu ktorej je podľa názoru dovolateľa zrejmé, že žaloba od počiatku smerovala proti žalovanému 2/, keď žalobca žalovaného zamestnávateľa v žalobe iba nesprávne označil.

13. Dovolateľ nesúhlasil s konštatovaním odvolacieho súdu v ods. 25. až 27. odôvodnenia jeho rozhodnutia. Namietol, že odvolací súd popri námietkach, na ktoré poukázal v odvolaní, nezohľadnil aj § 124 ods. 1 CSP. V tomto kontexte dovolateľ v rámci prvoinstančného aj odvolacieho konania namietal, že, vychádzajúc z obsahu žaloby, táto od počiatku smerovala proti zamestnávateľovi, ktorým nebol a nemohol byť nik iný ako žalovaný 2/, teda išlo o uvedenie nesprávne označeného subjektu, ktorý bol inak nespochybniteľný (zrejmý); žaloba podľa neho vykazovala vadu neurčitosti - subjekt označený v hlavičke žaloby ako žalovaný bol odlišný od zamestnávateľa, ktorý však vyplynul z obsahu žaloby.

14. Pokiaľ odvolací súd v ods. 27. odôvodnenia uviedol, že v prípade žalovaného 1/ a žalovaného 2/ nie sú tieto dva subjekty vzájomne organizačne späté, a preto nemožno aplikovať nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 192/2008, dovolateľ namietol, že oba subjekty boli v minulosti späté so žalobcom, nakoľko oba subjekty boli preukázateľne zamestnávateľmi žalobcu: Odvolací súd tým podľa dovolateľa rezignoval na posudzovanie podania podľa jeho obsahu, v rozpore s § 124 ods. 1 CSP a judikatúrou najvyššieho súdu, teda tak, „aby jeho výklad zodpovedal skutočnej vôli konajúcej osoby v čase urobenia tohto úkonu“ (sp. zn. 3Cdo/128/2010). Dôsledkom uvedeného bolo nesprávne vyhodnotené nedodržanie prekluzívnej lehoty a zamietnutie žaloby v plnom rozsahu ako postup, ktorým oba súdy znemožnili žalobcovi uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

15. Podľa dovolateľa rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/128/2010, resp. úvah, týkajúcich sa posudzovania a výkladu obsahu podania v ňom uvedených. Dovolaciemu súdu dal do pozornosti znenia ustanovení § 124, § 127 ods. 1 a § 129 ods. 1 CSP - v tomto svetle bolo podľa neho možné vnímať podanú žalobu ako nezrozumiteľné alebo neurčité podanie, t. j. podanie s vadou, s ohľadom na rozpor označenia žalovanej strany v hlavičke s ďalším obsahom žaloby; súdu prvej inštancie po úvodnom zhladaní žaloby preto muselo byť zrejmé, že žaloba je neurčitá, nakoľko pokiaľ ňou žalobca mal sledovať určujúci výrok o neplatnosti skončenia pracovného pomeru, tento nemohol dosiahnuť voči žalovanému 1/. Súd prvej inštancie mal žalobcu vyzvať na doplnenie, resp. opravu podania, a to pri rešpektovaní zachovania -

dodržania prekluzívnej lehoty na podanie žaloby o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru zo strany žalobcu, nakoľko z uvedeného podania - žaloby bolo zrejmé: a) ktorému súdu je určené, b) kto ho robí, c) ktorej veci sa týka, d) čo sa ním sleduje a e) podpis. Navonok sa však prejavil rozpor medzi tým, čo žalobca žalobou sleduje a subjektom, ktorý v hlavičke (nie však v ďalšom obsahu podania) označil ako osobu žalovanú. Z pohľadu žalobcu tak išlo o odstrániteľnú vadu konania, a nie o skutočnosť - nedodržanie prekluzívnej lehoty na podanie žaloby o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru.

16. Dovolateľ opätovne podporne poukázal na rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/9/2012 a vyjadril nesúhlas s názormi súdov oboch inštancií, ktoré odmietli aplikovať dané rozhodnutie a úvahy s ním spojené na prejednávanej vec.

17. Na základe uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd v plnom rozsahu zrušil rozsudok odvolacieho súdu, vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby v plnom rozsahu zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil vec na ďalšie konanie.

18. Žalovaný 1/ sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril. Z vyjadrenia žalovaného 2/ k dovolaniu vyplynulo, že dovolanie považuje za neprípustné pre absenciu náležitého vymedzenia právnej otázky.

IV.

Konanie o dovolaní

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

20. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

21. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

22. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

K dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP

Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne

konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 432 CSP).

23. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

24. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pojemným znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnejmu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

25. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

26. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia

rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Treba mať na pamäti aj to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s prvoinstančným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odvolací súd sa môže podľa § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení svojho rozhodnutia obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania.

27. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

28. V danom prípade žalobca prípustnosť dovolania odvodil z § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces, ktorým mu malo byť znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva, oprel o tvrdenie, že

- a) tým, že súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca uplatnil svoj nárok na súde po uplynutí prekluzívnej lehoty,
- b) tým, že súd prvej inštancie vyhodnotil, že žalobca uplatnil svoj nárok na súde, avšak súčasne (kumulatívne) nie voči žalovanému 2/,
- c) tým, že súd prvej inštancie stotožnil okamih účinkov žaloby voči žalovanému 2/ s uplatnením práva na súde s ohľadom na prekluzívnu lehotu,
- d) tým, že súd prvej inštancie vyhodnotil, že žalobca neuplatnil svoj nárok na súde od počiatku voči žalovanému 2/, nakoľko z obsahu žaloby vrátane žalobného návrhu (petitu) je zrejmé, že žaloba od počiatku smerovala voči žalovanému 2/, a teda že išlo o uvedenie nesprávne označeného subjektu, ktorý bol inak nespochybniteľný (zrejmý),
- e) tým, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom žalobu zamietol bez toho, že by meritorne neprejednal vec.

29. Odvolací súd v bodoch 23. až 27. odôvodnenia svojho rozsudku uviedol:

„23. ... v prejednávanej veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak posúdil nárok žalobcu ako nárok uplatnený po uplynutí prekluzívnej lehoty a z dôvodu zániku nároku žalobu zamietol.

24. V súvislosti s účelom inštitútu preklúzie odvolací súd dáva do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 22. 04. 2021 sp. zn. 5Cdo/110/2018, v ktorom najvyšší súd uviedol, že „Preklúzia je výrazom klasickej právnej zásady *vigilantibus iura scripta sunt* - práva patria bdelym. Ide o inštitút, ktorého účinky majú za následok zánik subjektívneho práva. Preklúzia nastáva v dôsledku nečinnosti oprávnenej osoby, spočívajúcej v neuplatnení práva v zákonom určenej dobe a súd k nej musí prihliadnuť *ex offio*.“ Aj v rozhodnutí Veľkého senátu z 26. 01. 2021 sp. zn. 1VCdo/2/2019 sa najvyšší súd zaoberal účelom inštitútu preklúzie, keď pri posúdení otázky vplyvu práceneschopnosti zamestnanca na plynutie lehoty na uplatnenie nároku podľa § 77 ZP uviedol, že „Okamih skončenia pracovného pomeru na seba viaže začiatok dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby, ktorou sa zamestnanec ako i zamestnávateľ môže obrátiť na súd, aby rozhodol o neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Táto dvojmesačná lehota je lehotou hmotnoprávnou, čo znamená, že posledný deň tejto lehoty musí byť žaloba o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru doručená súdu. Ustanovenie § 77 ZP stanovuje lehotu dvoch kalendárnych mesiacov, ktorá plynie odo dňa, kedy sa mal pracovný pomer skončiť. Zásada právnej istoty, ktorá úzko súvisí s požiadavkou stability práva, sa uplatňuje aj vo

vzťahoch medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Naplnenie tejto požiadavky sleduje tiež právna úprava obsiahnutá v § 77 ZP. Dvojmesačná lehota uvedená v tomto ustanovení patrí medzi prekluzívne lehoty. Základným účelom inštitútu preklúzie je pôsobiť na subjekty právnych vzťahov, aby v primeraných lehotách uplatňovali svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby ani jedna strana týchto vzťahov nebola vystavená právnej neistote po časovo neprimeranú dobu. Preklúzia znamená zánik práva neuplatnením v zákonom stanovenom čase, ktorý nastáva len v zákonom stanovených prípadoch. Ustanovenie § 36 ZP, ktoré zaraďuje lehotu uvedenú v § 77 ZP k prekluzívnym lehotám, obsahuje taxatívny výpočet tých právnych vzťahov, pri ktorých zákonodarcu dáva prednosť záujmu na stabilite vzťahov zamestnanca a zamestnávateľa pred neistotou, s ktorou je spojené spochybnenie podmienok zániku týchto vzťahov.“

25. Vo svetle vyššie uvedeného potom nemožno prisvedčiť argumentácii žalobcu o potrebe ochrany zamestnanca ako tzv. slabšej strany pri uplatnení preklúzie, keď inštitút preklúzie a jeho aplikáciu v pracovnoprávných sporoch nemožno hodnotiť ako nesúladný so zásadami, na ktorých je založený Zákonník práce, príp. s princípmi procesného postupu v zmysle Civilného sporového poriadku.

26. V súvislosti s polemikou žalobcu ohľadom zákonných podmienok, ktoré majú byť splnené na odvrátenie účinkov uplynutia prekluzívnej lehoty, odvolací súd konštatuje, že z podstaty veci (uplatnenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru na súde) je zrejmé, že žaloba musí byť podaná proti subjektu, ktorý bol účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa odvíja uplatnený nárok. Právne predpisy pri stanovení prekluzívnych lehôt vo všeobecnosti neuvádzajú, proti ktorému subjektu sa má podať žaloba (napr. § 14a ods. 8 zákona č. 182/1993 Z. z., § 753 Občianskeho zákonníka, § 683 ods. 2 Občianskeho zákonníka), uvedené však nemožno vykladať tak, že pre zachovanie prekluzívnej lehoty postačuje podať žalobu na súd proti akémukoľvek subjektu. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. Aby bola zachovaná prekluzívna lehota určená v zákone, je potrebné podať žalobu v stanovenej lehote proti pasívne vecne legitímovanému subjektu. V danom prípade žalobca podal žalobu proti žalovanému 2/, s ktorým bol v hmotnoprávnom vzťahu, z ktorého odvíja svoj nárok, až po uplynutí prekluzívnej lehoty, preto súd prvej inštancie správne žalobu zamietol.

27. Pokiaľ ide o nález Ústavného súdu SR z 28. 08. 2008 sp. zn. IV. ÚS 192/2008, na ktorý poukázal odvolateľ, odvolací súd konštatuje, že závery uvedené v predmetnom náleze nemožno aplikovať na prejednávajúcu vec. Ústavný súd vo veci porušenia práva sťažovateľa na súdnu ochranu riešil interpretáciu § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. a jej dopad na procesný postup súdu pri zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, t. j. išlo o posúdenie včasnosti procesného úkonu sporovej strany s následkom pre procesný postup súdu v podobe zastavenia konania. V prejednávanej veci však ide o hmotnoprávnu lehotu, s ktorou sa spája zánik práva s následkom zamietnutia žaloby. Vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR z 11. 02. 2014 sp. zn. 5Cdo/9/2012 odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že v danej veci išlo o nedostatok procesnej spôsobilosti v žalobe označeného subjektu, ktorý bol zároveň organizačným útvarom osoby, s ktorou bol žalobca v hmotnoprávnom vzťahu (zamestnávateľ). V tomto prípade (ako aj v obdobných prípadoch, napr. v sporoch zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci) judikatúra vyvodila, že ide len o nesprávne označenie inak nesporného účastníka (keď z iných častí žaloby zjavne vyplývalo, proti komu žaloba smeruje). Je však potrebné konštatovať, že v týchto veciach vždy išlo o subjekt, ktorý bol organizačne spätý so subjektom, proti ktorému mala žaloba správne smerovať. V prejednávanej veci ide o dva odlišné subjekty (dve obchodné spoločnosti), ktoré oba majú právnu subjektivitu a procesnú spôsobilosť a nie sú nijakým spôsobom organizačne späté, t. j. v podobe organizačnej zložky, príp. zákonného zastupovania. Nemožno prisvedčiť ani argumentácii žalobcu o ľahkej zameniteľnosti týchto spoločností s dôrazom na to, že žalobca bol v pracovnom pomere so žalovaným 2/ už od 01. 01. 2014 (žaloba bola podaná dňa 30. 08. 2017), bol mu oznámený prechod práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov, uzatvoril so žalovaným 2/ viaceré dohody o zmene pracovných podmienok a samotnú výpoveď vyhotovil žalovaný 2/ na hlavičkovom papieri s označením zamestnávateľa, pečiatkou a podpisom oprávnených osôb. Za danej situácie je námietka žalobcu o použití prílišného formalizmu zo strany súdu prvej inštancie nedôvodná.“

30. Z obsahu dovolania vyplýva, že vada zmätočnosti dovolateľ nenamietala pre nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ale pre ním tvrdené nesprávne právne posúdenie včasnosti uplatnenia žaloby o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru proti žalovanému 2/, ktorý bol zamestnávateľom žalobcu, a ktorý s o žalobcom ukončil pracovný pomer žalobou napadnutou výpoveďou. Dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým oba sudy nižšej inštancie dospeli, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie sporu vadu zmätočnosti nezakladá (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017); tento právny záver považuje i ústavný súd za akceptovateľný (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne, nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

31. Odvolací súd svoje právne názory odôvodnil úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné, jeho rozhodnutie tak spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí, obsahuje náležitosti odôvodnenia dané v § 393 ods. 2 CSP a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené, či rozporné. V dôvodoch rozsudku (v bodoch 26., 27.) sa dostatočne vyjadril k nosnej argumentácii žalobcu o nesprávnosti záveru súdu prvej inštancie o oneskorenom uplatnení žaloby o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru proti žalovanému 2/ i vo vzťahu k posúdeniu žaloby podľa jej obsahu (v zmysle § 124 CSP) a riadneho označenia žalovaného (Západoslovenská energetika, a. s., neskôr označená ako žalovaný 1/). Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolanie podané z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nie je odôvodnené prípustnými dôvodmi, čo by, samo osebe, viedlo k odmietnutiu dovolania v tejto časti podľa § 447 písm. f) CSP.

K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 423 CSP dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2).

32. Dovolací súd zdôrazňuje, že pre všetky dôvody prípustnosti dovolania vymenované v ustanovení § 421 ods. 1 CSP má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako ju dovolateľ vo svojom dovolaní zdefiniuje a špecifikuje. Aby dovolanie bolo podľa tohto ustanovenia prípustné, v dovolaní nastolená otázka musí byť otázkou právnou (či už hmotnoprávnou, alebo procesnoprávnou, avšak nikdy nie skutkovou) a zároveň otázkou rozhodujúcou pre rozhodnutie odvolacieho súdu, to znamená otázkou, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení svoje rozhodnutie založil (t. j. otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie, ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

33. Pre právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil a rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, avšak odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od takto ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

34. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by potom mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť, a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia dovolacieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

35. Uvedené taktiež pramení zo samotného účelu právnej úpravy dovolania v Civilnom sporovom poriadku, ktorým s a sleduje nielen náprava nesprávností v konkrétnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky: ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu.

36. Dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok („ďalšie odvolanie“), preto pri formulácii právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, je potrebné mať na zreteli, aby zároveň bola vymedzená aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby bolo možné vôbec konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej právnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená, príp. rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

37. Riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej obsahu, zmyslu a účelu, normu interpretuje a zo svojich skutkových zistení (to znamená po vyriešení skutkových otázok a na ich podklade) prijíma právne závery o (ne)existencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad.

38. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“. Aj z ďalších rozhodnutí ústavného súdu (napr. nálezy sp. zn. I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) vyplýva požiadavka na náležité posúdenie dovolania vo vzťahu k jeho prípustnosti - „pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nesmie ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu právnej otázky“. V tomto kontexte ústavný súd vyžaduje, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala, a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť; preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.

39. Dovolateľ nepostupoval v súlade s vyššie definovanými požiadavkami pre uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď jasne, vecne a zmysluplne nevymedzil konkrétnu právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie a neoznačil kvalifikovaným spôsobom ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od záverov ktorej sa odvolací súd mal odkloniť pri riešení takej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo jeho rozhodnutie.

40. Pokiaľ dovolateľ za rozhodnutie, od ktorého sa mal odvolací súd pri riešení (nevymedzenej) právnej otázky odkloniť, označil rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/9/2012, je potrebné uviesť, že v tomto rozhodnutí bola riešená otázka nedostatku procesnej subjektivity vo vzťahu k v žalobe označenému žalovanému vojenskému útvaru ako organizačnej zložky ozbrojených síl Slovenskej

republiky, ktorého postavenie určoval zákon, keď najvyšší súd dospel k záveru, že následné odstránenie neúplnosti v tomto označení nemožno hodnotiť ako pristúpenie ďalšieho účastníka do konania, ale iba ako vadu spočívajúcu v odstránení nesprávne označeného subjektu, ktorý bol nespochybniteľný (zrejmý). V prejednávanej veci však nešlo o totožnú, resp. ani o obdobnú situáciu, keďže žalobca vo včas podanej žalobe riadne, uvedením obchodného mena i adresy označil ako žalovaného existujúcu právnickú osobu, ktorá však nebola subjektom, ktorý mal so žalobcom neplatne skončiť pracovný pomer.

41. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/128/2010 sa dovolací súd zaoberal riešením otázky právnej povahy opravného prostriedku (či ide o dovolanie alebo o návrh na obnovu konania) a konštatoval, že „pri posudzovaní procesného úkonu účastníka podľa jeho obsahu“ (§ 41 ods. 2 O. s. p., teraz § 124 CSP - poznámka dovolacieho súdu) „treba mať na zreteli to, ako v ňom bola navonok (objektívne) prejavovaná vôľa konajúceho, nie to, či je subjektívne (zo subjektívneho aspektu účastníka) zhoda medzi navonok urobeným procesným úkonom a vnútornou vôľou toho, kto úkon urobil. Ako podstatný omyl účastníka medzi tým, čo procesným úkonom prejavil, a tým, čo ním prejavíť chcel, nemá na účinnosť už urobeného procesného úkonu žiadny vplyv.“ Pokiaľ mal dovolateľ v úmysle namietat odklon vo vzťahu k záveru odvolacieho súdu, že žaloba smerovala proti žalovanému 1/, ktorý nebol jeho zamestnávateľom, z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku je zrejmé, že odvolací súd posudzoval obsah žalobou prejavenej vôle dovolateľa v súlade so záverom najvyššieho súdu vysloveným v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/128/2010.

42. Dovolací súd preto aj dovolanie podané z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP považoval za neprípustné z dôvodu jeho nevymedzenia spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

43. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie ako celok odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

44. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.